

Facebook 26 juni 2025 Rädsla för att göra fel

I Grästorps kommunledning finns en påtaglig rädsla för att göra fel. Den har nog funnits så länge att den spridit sig som kultur i hela organisationen, men blivit tydligare i takt med ökad granskning. Den verkar bottna i osäkerhet och bristande kompetens – och yttrar sig på ett väldigt svenskt sätt: man gör sig av med ansvaret.

Politikerna lämnar över det till partiledningen och röstar som de blir tillsagda.

Partiledningarna duckar genom att till exempel styra partierna att rösta för att inte få veta eller ha inflytande över hur nedskärningar ska göras och var det kommer göra ont nu när kommunen går med förlust.

Förvaltningen beställer in dyra konsulter, externa firmor eller överdimensionerade lösningar – inte för att det alltid behövs, utan för att ingen efteråt ska kunna anklagas för att ha gjort fel. Ibland skapar man fler chefsnivåer så ansvaret blir någon annans.

Eller uppfinner roller som "medledare" så att fler kan dela på ansvaret – vilket i praktiken betyder att ingen har det.

Ett träd som ska beskäras kan bli ett helt projekt.

I stället för en stege tar man in TMA-bil, lyftkran, flaggvakter och servicebil – inte för att det krävs, utan för att ingen ska kunna klandras om något händer. Säkerhet kan ingen ifrågasätta. Därför väljer man alltid det säkraste, dyraste och mest överdrivna – oavsett om det är rimligt eller inte.

När jag började intressera mig mer för kommunens framtida ekonomi ställde jag samma fråga till flera ledande personer:

Varför ställer ni er inte bara upp och säger att "vissa saker gick åt helvete? Vi ska ta reda på vad som hände och se till att det inte händer igen."

Svaret var alltid detsamma:

"Det går inte. För det är ju vi som gjort fel."

Så länge ansvar ses som en fara i stället för en möjlighet, kommer varje misstag att förnekas in i det sista.

Det blir viktigare att – med vilka argument som helst – visa att man inte har gjort fel, än att förstå vad som faktiskt gick fel.

Och då fortsätter man att göra fel. Igen, och igen, och igen.

Jag har flera gånger hört argumentet i fullmäktige, när någon (med all heder) vågat ifrågasätta:

"Varför säger du det här nu? Du var ju själv med och tog beslutet. Det är ditt fel också."

Jag förstår inte det argumentet?? Får man inte ändra sig? Att erkänna misstag och ta ansvar är inte svaghet – det är styrka.

Men i en kultur där rädslan för skuld styr, går nästan all energi åt till att undvika ansvar.

Fokus hamnar inte på att göra rätt för medborgarna – utan på att inte kunna beskyllas för något.

Resultatet blir en ledning som mer liknar en marknadsföringsbyrå än en kommun.

Man producerar nyhetsbrev, slogans, visionsdokument, tillitssystem och oändliga kombinationer av fina förklaringar på hur det inte alls var etc – men där bakom växer inga framgångssaga.

Ingen medborgare blir tryggare, rikare, friskare, gladare eller mer stimulerad än dagen innan. Och vems fel är det?

Ingens.

Ingen har gjort något fel.

Och just därför finns det heller ingen som tar ansvar för att göra rätt.

Varje gång som en medborgare försöker lyfta en förbättringspotential, säga kolla här, det här funkar inte som det kan, så blir den instinktiva reaktionen och breda kommunikationen, det är inga fel, det är ok, det finns inget att se här.

Ett perfekt exempel på det här är det senaste nyhetsbrevet från kommunens näringslivsavdelning NSG.

Där lyfts en väldigt positiv bild av företagsklimatet:

Som utomstående och oinvigd ser det skitbra ut, halleluja. Högsta betyg till kommunledningen.

Företagen "trivs".

Grästorp ligger "klart över rikssnittet" i Svenskt Näringslivs mätning.

Det beskrivs som ett "styrkebesked".

Men bakom ytan ser det annorlunda ut, där är det respektlöst mot företagen.

Jag har gått igenom boksluten för över 200 aktiva aktiebolag i Grästorp – alltså majoriteten av de etablerade företagen.

31 procent går med förlust. En tredjedel alltså, som riskerar att försvinna inom kort.

Ytterligare 12 procent ligger på nollresultat. Det är också illa – därmed är vi uppe i nästan hälften som ligger på gränsen.

Flera större företag visar låg lönsamhet.

Det betyder att en stor del av Grästorps näringsliv står still. De har inte råd att investera, växa, anställa eller utvecklas. De är i fara.

Samtidigt berättar kommunen att företagsklimatet "imponerar".

Enkäten från Svenskt Näringsliv handlar om hur företagen upplever kommunens attityd, service och bemötande. Kommunen lyfter fram att man är över riksgenomsnitt, men glömmer skriva att man tappar placeringar nedåt, och ligger nu under flera grannkommuner. Det nämns inte i nyhetsbrevet.

Kommunen kommunicerar det som låter bra. Resten lägger man locket på för. Man har inte gjort något fel, det som står där är sant, men, det speglar inte sanningen, det är ingen lögn, men det är vilseledning.

När hela ledningen är upptagen med att visa att de inte gjort något fel – då blir det ganska få som tar ansvar för att göra rätt.

Och vem ska då skapa bättre förutsättningar för att den där tredjedelen av Grästorps företag ska finnas kvar om några år?

Och vems fel är det?

Ingens.

För mig som företagare blir det ganska ironiskt.

Företagare fokuserar på att lösa problem. De är vana att lyfta lägstanivån, se vad som inte fungerar så bra det kan, förbättra det.

Inte för att de är negativa – utan för att de konstruerade så.

Det är så man skapar trygghet och överlevnad. Det är så man undviker konkurs, det är så man blir framgångsrik.

Ingen sund företagare väjer för problem eller blundar för det som inte funkar – det vore självmord. Man riskerar alltid att gå i konkurs även om man gjort rätt, men man kommer att gå i konkurs om man inte gör det, konkursstatistiken är nog som kyrkogården full av folk som "inte gjort något fel".

Kanske är det här klyftan ligger.

Mellan företagarkulturen och kommunledningskulturen.

Mellan att vilja ha förbättring – och att försvara.

Den ena parten erbjuder hjälp och support, den andre tar det som kritik och fingerpekning.

Men frågan är absolut inte: vems fel är det här nu då?

Frågan är: hur löser vi det?

Grästorps företagare ger återigen ett högt betyg till det lokala företagsklimatet. I Svenskt Näringslivs enkät för 2025 ligger Grästorp fortsatt klart över Sverigesnittet i det sammanfattande omdömet – och på nästan samtliga övriga områden. Det är ett styrkebesked som visar att många företag trivs och ser goda möjligheter att växa här.

Företagen i Grästorp är värda all heder. Genom engagemang, samarbete och ett aktivt bidrag till samhällsutvecklingen skapas en miljö där näringslivet grönskar.